

Sygn. akt I PK 45/18

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa Ł. J.
przeciwko A. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o odprawę pieniężną z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn
niedotyczących pracownika,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt IX Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża pozwanej kosztami zastępstwa procesowego
powoda w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w K. wyrokiem z dnia 26 października 2017 r., po rozpoznaniu apelacji powoda Ł. J., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 9 maja 2017 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanej A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz powoda kwotę 12.800 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn dotyczących pracownika (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 2 i 3).

Sąd Okręgowy w motywach orzeczenia stwierdził, że ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969 ze zm., dalej jako ustawa o zwolnieniach grupowych) ma zastosowanie w przypadku rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, a więc również wtedy, gdy do rozwiązania dochodzi z przyczyn niedotyczących ani pracownika, ani pracodawcy. Wystarczy, że pracownik udowodni, iż rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z przyczyn jego niedotyczących, a nie że były to przyczyny leżące po stronie pracodawcy. Prawomocnym wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 r., VII P [...], Sąd Rejonowy w K. przyznał powodowi odszkodowanie na podstawie art. 45 § 2 k.p., uznając, że przyczyny wypowiedzenia przez pozwaną umowy o pracę były nieuzasadnione, a powód nie ponosił winy w działaniach, które pracodawca mu przypisywał. Powaga rzeczy osądzonej tym wyrokiem wykluczała poszukiwanie w obecnym procesie przyczyn wypowiedzenia powodowi stosunku pracy bowiem za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy na podstawie tego prawomocnego orzeczenia uzyskał on odszkodowanie. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że brak jest jakiegokolwiek przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę leżącej po stronie powoda, a tym samym na podstawie przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych przysługiwało mu prawo do odprawy.

Wyrok ten został zaskarżony w całości skargą kasacyjną pozwanej Spółki, która wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości przez oddalenie apelacji w całości oraz orzeczenie o kosztach postępowania, w tym zastępstwa prawnego według norm przepisanych, a także o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

Skargę kasacyjną oparto na obu podstawach z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., zarzucając naruszenie:

1) art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c., przez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że wyrok w sprawie VII P [...], zasądzający na rzecz powoda odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę, stanowi wystarczającą przesłankę dla uznania wypłaty odprawy, przy całkowitym pominięciu ustaleń Sądu pierwszej instancji w niniejszej sprawie;

2) art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c., przez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że Sąd w sprawie o odprawę jest związany wyrokiem w sprawie o odszkodowanie z tytułu nieuzasadnionego rozwiązania stosunku pracy w sytuacji, gdy w treści uzasadnienia wyroku o zapłatę odszkodowania nie wskazano, aby umowa o pracę została rozwiązana z przyczyn po stronie pracodawcy lub innych uzasadniających wypłatę odprawy;

3) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez nierozpoznanie istoty sprawy polegającej na wyjaśnieniu, dlaczego mimo dopuszczenia dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków i stron, dania im wiary, nie oceniono czy w sprawie zachodziły przesłanki do wypłaty odprawy, a jedynie oparcie orzeczenia w niniejszej sprawie na wyroku w sprawie o zapłatę odszkodowania;

4) art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o zwolnieniach grupowych i przyjęcie, że powodowi należała się odprawa w sytuacji, gdy z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie wynika jakie okoliczności przemawiają za uznaniem, że rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło nie z przyczyn leżących po stronie pracownika, a jedynie powołania się na *res iudicata* wyroku o zapłatę odszkodowania, przy odmiennych ustaleniach Sądu pierwszej instancji w niniejszej sprawie;

5) art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 4 oraz § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) w związku z wadliwym orzeczeniem kosztów procesu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, zgodnie z którym sprawa o odprawę wymaga samodzielnych ustaleń i oceny w aspekcie przesłanek prawa do odprawy pieniężnej, Sąd Okręgowy nie pochylił się nad ustaleniami Sądu pierwszej instancji, dowodami złożonymi w sprawie, co stanowi naruszenie przepisów postępowania oraz prawa materialnego. „W konsekwencji orzecznictwo stojące w kontrze do wydanego w sprawie orzeczenia, potwierdza zasadność wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Stosownie do dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ

61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jure, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPIUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171), a o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860; z dnia 18 maja 2018 r., V CSK 654/17, LEX nr 2500530).

Wniesiona skarga kasacyjna, wobec braku wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałyby być oczywiste, nie spełnia wymienionych wyżej warunków. Ponadto o zasadności skargi nie może świadczyć weryfikacja materiału dowodowego i ustaleń poczynionych przez Sąd drugiej instancji. Kwestie, dotyczące ustalonych faktów, nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej, w związku z czym opartemu na tej podstawie wnioskowi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania towarzyszą niedopuszczalne motywy (art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 158/14, LEX nr 1768887; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574

czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681).

Na marginesie można jedynie nadmienić, że stosownie do art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych nabycie prawa do odprawy pieniężnej uzależnione jest od rozwiązania stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników stanowiących wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że stosowanie obecnie obowiązującej ustawy o zwolnieniach grupowych jest przewidziane w przypadku rozwiązania stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika, a nie jak poprzednio z przyczyn dotyczących pracodawcy. Przyczynami nie dotyczącymi pracownika są zaś wszystkie okoliczności niezwiązane z jego cechami psychofizycznymi i sposobem wywiązywania się przez niego z obowiązków pracowniczych. Są to zarówno przyczyny leżące po stronie pracodawcy, jak i inne obiektywne przyczyny, które nie leżą po stronie pracodawcy, ale również nie leżą po stronie pracownika, a które jednak stanowią wyłączną przyczynę rozwiązania stosunku pracy jako nie dotyczącą pracownika. Inaczej rzecz ujmując, prawo do odprawy przysługuje w razie rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy i z nie dotyczących żadnej ze stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I PK 185/10, LEX nr 1119478; z dnia 6 lipca 2011 r., II PK 51/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 219; z dnia 3 sierpnia 2012 r., I PK 61/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 199 oraz z dnia 14 grudnia 2016 r., II PK 281/15, LEX nr 2200601). Dla prawa do odprawy nie ma zatem znaczenia, czy rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, ale istotne jest to, czy były to przyczyny nie dotyczące pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2018 r., II PK 105/17, LEX nr 256691). Odszkodowanie za naruszenie przepisów o wypowiedaniu umów o pracę nie wyklucza przy tym prawa do odprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2017 r., II PK 211/14, LEX nr 1805898).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 102 k.p.c.